

Seat No. : _____

AM-120

April-2025

B.A., Sem.-IV (As Per NEP-2020)

Major-DSC-C-SAN-242 : Sanskrit

वैदिकसाहित्यम् (नियतांश)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

1. नीचेनाभांथी कोर्षपाणु भे मन्त्रोना विवरणु सङ्घित अनुवाद करो : 10

Translate with explanation any **two** of the following hymns :

- (1) यः पृथ्वीं व्यथमानामद्दहद्यः पर्वतान्प्रकुपिताँ अरम्णात् ।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो यो द्यामस्तभ्नात्स जनास इन्द्रः ॥
- (2) एषुर्न श्रिय इषुघेरसना गोषाः शतसा न रहिः ।
अविरे क्रतौ वि दविद्युतन्नोर न मायुं चितयन्त धुनयः ॥
- (3) जज्ञिषे इत्था गोपीथ्याय हि दधाथ तत्पुरुवो म ओजः ।
अशासं त्वा विदुषी सस्मिन्नहन्न मा आश्रृणोः किमभुग्वदासि ॥
- (4) कामस्तदग्रे समवर्तताधि मनसो रेतः प्रथमं यदासीत् ।
सतो बन्धुमसतिनिरविन्दन् हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषा ॥

अथवा/OR

1. नीचेनाभांथी गभे ते भे टूंकनोध लभो : 10

Write a short note on any **two** of the following :

- (1) ईन्द्रदेवना पराङ्गम
- (2) पुरुरवा-उर्वशी संवाद
- (3) नासदीयसूक्तनुं दार्शनिक महत्त्व

2. “शिवसङ्कल्प सूक्त” भां रणू थयेली विश्वकल्याणनी भावना स्पष्ट करो. 10

Explain the spirit of world welfare presented in the “शिवसङ्कल्प सूक्त”.

अथवा/OR

2. नीचेनाभांथी गभे ते पांथ शब्दनोंध लभो : 10

Write any **five** words from the following :

- (1) दूरंगमम्
- (2) ज्योतिषां ज्योतिः
- (3) अपसः
- (4) अपूर्वम्
- (5) ऋते
- (6) सप्तहोता
- (7) सुषारथिः

3. नीचेनाभांथी कोर्पाशु भे मन्त्रोनो विवरण सहित अनुवाद करो : 10

Translate with explanation any **two** of the following hymns :

- (1) अभिऽवृत्य सपत्नानभि या ना अरातय ।
अभि पतन्यन्त तिष्ठाभि यो नो दुरस्यति ॥
- (2) अभावर्तो अभिभवः सपत्नक्षयणो मणिः ।
राष्ट्राय मह्यं बध्यतां सपत्नेभ्यः पराभुव ॥
- (3) सत्येनावृता श्रिया प्रावृत्ता यशसा परीवृत्ता ॥
- (4) स्वधया परिहिता श्रद्धया पर्युढा दीक्षया गुप्ता यज्ञे
प्रतिष्ठिता लोको निधनम् ॥

अथवा/OR

3. “राष्ट्राभिवर्धनसूक्तम्” भां रूपष्ट थतो राष्ट्रहितनो उपदेश वर्णवो. 10

Describe the teaching of national interest that is evident in the “राष्ट्राभिवर्धनसूक्तम्” .

4. सामवेद संहितानो सामान्य परिचय आपो. 10

Give a general introduction to the Samaveda Samhita.

अथवा/OR

4. नीचेनाभांथी गभे ते भे विषे नोंध लभो : 10

Write a note on any **two** of the following :

- (1) शुक्ल यजुर्वेद
- (2) अथर्ववेद
- (3) उदात्त स्वर परिचय
- (4) स्वरित स्वर परिचय

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરી : (ગમે તે દસ)

10

Fill in the blanks with appropriate option : (any ten)

- (1) વજ્રહસ્તઃ સ જનાસ _____ ।
(a) મિત્રઃ (b) અગ્નિઃ (c) ઇન્દ્રઃ
- (2) “પુરુવા-ઉર્વશી સંવાદસૂક્ત”માં _____ ઇંદ વપરાયો છે.
(a) અનુષ્ટુપ્ (b) ગાયત્રી (c) ત્રિષ્ટુપ્
- (3) ન મૃત્યુઃ આસીત ન _____ ।
(a) અમૃતમ્ (b) સલિલમ્ (c) ગહનમ્
- (4) “શિવસંકલ્પસૂક્તમ્” _____ વેદમાંથી લેવામાં આવ્યું છે.
(a) યજુર્વેદ (b) ઋગ્વેદ (c) સામવેદ
- (5) મનુષ્યનું મન વાયુ કરતા પણ વધુ વેગ વાળું હોવાથી તેને _____ પણ કહ્યું છે.
(a) દૈવમ્ (b) અપસઃ (c) જવિષ્ઠઃ
- (6) _____ ન હોવાથી કશુંય કામ થઈ શકતું નથી.
(a) હસ્તઃ (b) ચક્ષુઃ (c) મનઃ
- (7) “રાષ્ટ્રસંવર્ધનસૂક્તમ્”માં _____ દેવતા છે.
(a) અગ્નિઃ (b) ઇન્દ્રઃ (c) અભિવર્ત મણિ
- (8) “રાષ્ટ્રસંવર્ધનસૂક્તમ્”માં _____ ના ગુણો દર્શાવવામાં આવ્યાં છે.
(a) રાજા (b) દેવ (c) વરુણ
- (9) “બ્રહ્મગવિસૂક્તમ્”માં _____ નો મહિમા કહેવામાં આવ્યો છે.
(a) ક્ષત્રિય (b) દેવતા (c) ગૌ
- (10) ઋગ્વેદમાં કુલ _____ મંડલ છે.
(a) 5 (b) 12 (c) 10
- (11) યજ્ઞ દરમિયાન ઉદગાતા ઋગ્વેદના મન્ત્રોનું વિવિધ સ્વરોમાં ગાન કરે તેને _____ કહેવાય.
(a) શ્લોક (b) સ્તુતિ (c) સામગાન
- (12) ઋગ્વેદમાં મુખ્યત્વે _____ પ્રકારના સ્વરધર્મોવાળા પદો આવેલા છે.
(a) 4 (b) 6 (c) 9

